

РОЗДУМ З НАГОДЫ СІМПОЗІУМА Ў АЎСТРЫЇ

ЦІ СТАНЕ КАРАЛЕВАЙ ПАПЯЛУШКА

Нядаўна ў Аўстрыі па запрашэнню Зальцбургскага ўніверсітэта пачыналася група беларускіх вучоных, якія прынялі ўдзел у Міжнародным сімпозіуме па праблемах адраджэння беларускай культуры. Наша рэдакцыя звярнула да ўдзельніка гэтага сімпозіума Уладзіміра САКАЛОўскага — спецыяліста па беларуска-заходнеўрапейскіх культурных сувязях і напрасіла яго падзяліцца сваімі думкамі і ўражаннямі аб гэтай навуковай нарадзе.

Толькі што закончыў сваю работу Міжнародны сімпозіум «Моўная і культурная палітыка ў Савецкім Саюзе. Беларусь», наладжаны Інстытутам славістыкі Зальцбургскага ўніверсітэта, у якім удзельнічалі вучоныя Беларусі, Аўстрыі, Швейцарыі і Польшчы. Ініцыятыва па яго арганізацыі і правядзенню належыць вядомаму аўстрыйскаму славісту Герману Бідэру, якога даўно зацікавілі праблемы беларускай культуры і які шмат сіл аддае іх даследаванню, асабліва ў галіне мовазнаўства.

Гэты сімпозіум з'яўля-

ецца адной з першых спробаў, каб не толькі звярнуць увагу, пазнаёміць аўстрыйскіх вучоных з беларусісткай (усе даклады будуць апублікаваны ў зборніку, які плануецца выдаць у наступным годзе пад назвай сімпозіума), але і зрабіць беларускую тэматыку прадметам іх даследавання. Задума гэтая ўзнікла ў Г. Бідэра падчас запрашэння яго ў Беларусь на Міжнародны сімпозіум «Беларуская мова, літаратура і культура ў кантэксце моваў, літаратураў і культураў на поўдні свету», які адбыўся ў 1990 года пры Беларусі дзяржаўным універсітэце.

Такім чынам, у кастрычніку 1991 года ўпершыню на аўстрыйскай зямлі шырока прагучала актуальная беларуская тэматыка. Адразу ж сталі відзець і першыя вынікі: упулярная аўстрыйская газета «Зальцбургскія паведамленні», што выдаецца на 44 старонках, у гэтым адкрыцці сімпозіума, 24 кастрычніка, пісала, што ў Інстытуце славістыкі Зальцбургскага ўніверсітэта значная навуковая падзея — сімпозіум пра культурную і

моўную палітыку ў Савецкім Саюзе, дзе ўпершыню аб'ектам даследавання стала беларуская культура.

Каб атрымаць больш рэальнае ўяўленне пра сімпозіум, хацелася б звярнуць увагу на склад яго ўдзельнікаў, тых, хто выступаў з дакладамі, а таксама слухачоў (больш за 30 чалавек), хто актыўна прымаў удзел у абмеркаванні дакладаў і дыскусіі. А склад яго быў даволі прадстаўнічым — гэта паважаныя мясцовыя і замежныя вучоныя: прафесар Фрыдрых Готас — вядомы аўстрыйскі гісторык, дацэнт Інстытута англійскай мовы Вільфрыд Вільдэн, доктар Ярэжмбскі з Кракаўскага ўніверсітэта, магістр Ян Стышынскі з Шчэцінскага, кандыдат педагагічных навук Таццяна Мяхедзькіна з Харкаўскага, магістр Стафанія Флэгль — лектар рускай мовы Зальцбургскага ўніверсітэта і інш.

Адкрыў сімпозіум, як і трэба было чакаць, дырэктар Інстытута славістыкі прафесар Георг Маер. Звярнуўшы ўвагу на важнасць і актуаль-

[Заканчэнне на 6-й стар.]

ЗЯМЛЯ ТРЫВОГІ НАШАЙ

Зірнуць на нашу Зямлю з вышыні, вызначыць яе самаадчуванне і паставіць правільны дыягназ — такая мэта унікальнай экспедыцыі, праведзенай у рамках рэспубліканскай праграмы «Дыстанцыйная дыягностыка» Рэспубліканскім навукова-тэхнічным цэнтрам дыстанцыйнай дыягностыкі прыроднага асяроддзя (РНЦ «Экалогія») сумесна з вучонымі шэрагу інстытутаў Акадэміі навук Рэспублікі Беларусь, БДУ імя У. І. Леніна і некаторых іншых арганізацый. Упершыню ў краіне комплекс экалагічных і радыяцыйных абследаванняў праведзены на самым высокім тэхнічным узроўні: з самалётаў-лабараторый ЯК-10, АН-30, верталётаў, дзе размясціліся дакладальныя фатаграфічныя, цэплавійныя і тэлевізійныя сістэмы, спектрометры і многія іншыя высокаадчувальныя прыборы. Падключыліся да экспедыцыі і спадарожнікі «Агмаз», «Космас», «Рэсурс».

У зоне павышанай увагі вучоных аказаліся тры раёны: Лепельскі (на шчасце, толькі як эталон чысціні Еўрапейскай часткі краіны), Валожынскі і Салігорскі. Няма больш ганарлівых рэпартаў аб тым, што вытворчае аб'яднанне «Беларус-

калій» амаль поўнасю здавальняе патрэбы краіны ў калійных угнаеннях. Цяпер гэта зямля трывогі нашай. Гаспадарчая дзейнасць чалавека пакінула на ёй тэрыторыю адпрацаваных парод, прасадкі глебы, ачагі апусцінства. Знявечана, зранена зямля так, што само жыццё ў гэтых краях аказалася пад пагрозай. Наколькі? На гэта пытанне і трэба было адказаць у ходзе экспедыцыі.

З дапамогай звышчастотных прыбораў з многаметравай вышыні вучоныя змаглі «ззірнуць» пад зямлю амаль на дзесяць метраў. Вызначалі ўзроўні залегання грунтовых вод, ацэньвалі стан шламасховішчаў, выяўлялі ўчасткі працягання сальных раствораў. Цікавілі даследчыкаў ступень засоленасці сельгасугоддзяў у выніку ўнясення ўгнаенняў, стан салігорскага вадасховішча. З дапамогай аэрадымак вызначалася якасць лясных масіваў, участкі іх прыгнечання і засыхання. Прайшла самы строгі аналіз на нітраты, нітрыты, цяжкія металы і іншыя «кампаненты» і пітная вада гэтага краю.

НА ЗДЫМКУ: рукатворныя горы Салігорска.

[Заканчэнне на 3-й стар.]

Доўгатэрміновы дагавор аб сумеснай рабоце ў галіне тэхнічнага развіцця, эканамічных і культурных сувязей заключаны міжнароднымі аэрапортамі «Мінск-2» і «Вена». Пагадненне беларускіх і аўстрыйскіх авіяпрадугледжвае паскарэнне пуску новых вытворчых магутнасцей аэрапорта «Мінск-2», абучэнне і стажыроўку яго супрацоўнікаў у Вене. Мяркуюцца значна павысіць і ўзровень абслугоўвання авіяпасажыраў. Аднак калегі з венскага аэрапорта прыляцелі ў Мінск не толькі з дзелавой, але і з дабрачыннай місіяй. Як і ў мінулы свой прыезд у Беларусь, яны прывезлі груз гу-

манітарнай дапамогі. Медыцынскае абсталяванне, лякарствы, цацкі былі перададзены 2-й дзіцячай гарадской клінічнай бальніцы Мінска, дзе лечацца не толькі малыя мінчане, але і дзеці з пацярпелых ад радыяцыйнага Магілёўшчыны і Гомельшчыны.

НА ЗДЫМКУ: начальнік міжнароднага аэрапорта «Мінск-2» Р. ЦЮЛЮПА (злева) і камерцыйны дырэктар міжнароднага аэрапорта «Вена» З. ГАНГЛ абменьваюцца дакументамі аб супрацоўніцтве.

Фота І. ЮДАША.

ПАДПІСАНА ПАГАДНЕННЕ

ПРЫКЛАД ЦЫВІЛІЗАВАНАГА СУПРАЦОЎНІЦТВА

На мінулым тыдні ў Беларусь прызджала дэлегацыя з Казахстана. Мэта прыезду — падпісанне паміж рэспублікамі гандлёва-эканамічнага пагаднення. Пры падпісанні прэм'ер Казахстана С. Цярэшчанка зазначыў: «З беларусамі можна дамаўляцца нават

на словах, не падпісваючы ніякіх папер. Заўжды ведаем, што яны не парываюць».

Не паскупіўся на эпітэты, гаворачы аб партнёры, і прэм'ер Беларусі В. Кебіч, назваўшы гандлёвыя сувязі дзюж рэспублік цывілізаванымі.

Гандлюючы з Казахстанам, Беларусь мае магчымасць вырашыць праблему харчавання. Прынамсі, атрымаць ад партнёра вялікую колькасць збожжа. Сёлета ў нашу рэспубліку значна скарацілася пастаўка нафты з Расіі. І яе таксама можна даць Казахстан.

У сваю чаргу Беларусь будзе пастаўляць вырабы цяжкай і лёгкай прамысловасці: аўтамабілі, трактары, станкі і многае іншае.

Гутарка паміж дзюжма дэлегацыямі ў Мінску вялася і аб дзяржаўных даўгах нашым рэспублікам з боку Саюза, і аб эканамічных бар'ерах у справе гандлю, і аб тым, як гэты бар'ер пераадолець.

Завяршыліся перагаворы прыняццем звароту двух урадаў да кіраўнікоў міністэрстваў, ведамстваў, аб'яднанняў, прадпрыемстваў і арганізацый рэспублік. Гэта, у прыватнасці, заклік да захавання двухбаковых працяглых эканамічных сувязей. А яшчэ — да стварэння рэжыму найбольшага спрыяння.

НА ЗДЫМКУ: пагадненне падпісваюць кіраўнікі дэлегацыі Казахстана С. Цярэшчанка (злева) і Беларусі В. Кебіч.

ПАСЛЯ ЧАРНОБЫЛЯ

ВЕРНЕМСЯ ДА ЛУЧЫНЫ?

Амаль тыдзень у асобных раёнах суседняй Украіны ў самы час было запаліць свечкі. Аб'яднанне «Беларусьэнерга» спыніла падачу туды расійскай электраэнергіі праз сваю тэрыторыю. Цяпер нармальны рэжым работы пакуль яшчэ агульнай энергасістэмы адноўлены. Справа ў тым, што пасля ўсіх «ЧП» практычна закрыта, «чапу» менш чым на чвэрць — былой сілы Чарнобыльскай АЭС. І Украіне прыйшлося павялічыць ажыванне пакутой электраэнергіі, якая ішла праз Беларусь са Смаленскай АЭС. Сеткі ж і абсталяванне на такі прырост перадаванага транзіта магутнасці не разлічаны. Больш таго, яе не хапала і самім беларусам, паколькі адзін з рэактараў Ігналінскай АЭС, адкуль мы таксама чэрпалі энергію, быў на рамоне. Як ні круціся, краіна не абыходзіцца без новых атамных станцый, лічаць спецыялісты.

МІНСКІ КІРМАШ

Упершыню такі кірмаш адбыўся восенню мінулага года. Гэты ўніверсальны камерцыйны кірмаш становіцца традыцыяй. Сёлета ў ім удзелнічалі больш за чатырыста прадпрыемстваў краіны. Расце і яго міжнародны аўтарытэт. Калі вясной на Мінскім кірмашы было дзюжэць замежных удзелнікаў, то сёлета — дзюжэць прадстаўнікі фірм Англіі, Індыі, Італіі, ФРГ і іншых краін. Яны займаліся сур'ёзнай камерцыйнай працай, наладжвалі кантакты, заключалі дзелкі. На кірмашы быў прадстаўлены шырокі асартымент вырабаў — ад зубных шчотак, касметыкі да сучасных камп'ютэраў.

НА ЗДЫМКУ: наведвальнікі кірмашу знаёмяцца з ўзорамі прадстаўленай на ім прадукцыі.

ЗАЯВА УРАДА РБ

ВЫРАТАВАННЕ
ТОЛЬКІ Ў ЗГОДЗЕ
І ЦЯЖКАЙ РАБОЦЕ

Пасля нядаўняга звароту Сойма БНФ да грамадзян Рэспублікі Беларусь звярнуўся наш урад.

У апошні час, гаворыцца ў заяве, з боку асобных грамадска-палітычных сіл актывізаваліся напады і абвінавачванні ў адрас урада. Асабліва стараецца апазіцыя БНФ у Вярхоўным Савеце рэспублікі, якая, страціўшы «ворага» ў асобе кампартыі, выбрала новага, выступае з заклікамі аб адстаўцы ўрада. Сэнс шумнай акцыі зразумелы: выкарыстоўваючы цяжасці, нажыць палітычны капітал. Урад неаднаразова прапаноўваў гэтым людзям дзелавое супрацоўніцтва, аж да міністэрскіх пасадаў. Але, падобна, ўзвальваючы на свае плечы канкрэтную работу дэпутаты апазіцыі не маюць намеру.

Аднак аўтары ўрадавай заявы сцвярджаюць, што іх выступленне з адкрытым забралам не дзеля палітычнай палемікі. Грамадства сёння мае патрэбу не ў процістаянні, а ў кансалідацыі ўсіх грамадзянскіх і палітычных сіл. Толькі так можна забяспечыць выжыванне нацыі, справіцца з разбуральным эканамічным крызісам.

Урад у поўнай меры ўсведамляе, што насельніцтва рэспублікі больш за ўсё хвалюе набліжэнне лібералізацыі цэн. Іх вызваленне і ўвядзенне так званых рыначных цэн у сумежных рэгіёнах непазбежна прымусіць пайсці на гэты крок і нас.

Урад абяцае ў якасці выйсця з цяжкай сітуацыі захаванне фіксацыі дзяржаўных цэн на тавары першай неабходнасці, што складаюць аснову спажывецкага бюджэту. Гэта — хлеб і хлебабулочныя вырабы, асобныя віды мяса-малочнай прадукцыі, дзіцячае і дыетычнае харчаванне.

Вызначаны і іншыя канкрэтныя крокі. У прыватнасці, кампенсацыя насельніцтву страт, звязаных з пераходам на свабодныя цэны. У цэлым сума датацый з бюджэту па харчовых і нехарчовых таварах, асобных відах паслуг, рэалізуюемых па фінансавых цэнах, вызначаецца на 1992 год у аб'ёме да 10 мільярдаў рублёў. Прадугледжваецца таксама ўсялякая адмена неабгрунтаваных адміністрацыйных абмежаванняў на рост заробатнай платы на прадпрыемствах.

Урад вядзе вялікую і выключна цяжкую работу, каб захаванне дастатка, забяспечыць людзей неабходнымі таварамі. Чаму ж у такім разе на вачах псуецца нашы прылаўкі?

Тут некалькі прычын. Па-першае, трэба прызнаць, што яшчэ слаба ўкараняюцца прагрэсіўныя эканамічныя метады гаспадарання. Многія з рэформ, якія ажыццяўляюцца ўрадам, сустракаюць жорсткае процідзеянне з боку кансерватыўнай, а нярэдка і карумпіраванай часткі кіраўніцкага апарату на месцах.

Па-другое, нахабна арудую мафія, усё глыбей залязаючы ў дзяржаўную кішэнь. На жаль, цяпершняе заканадаўства не дазваляе праваахоўным органам эфектыўна процідзеіаць «цэневікам». Любыя спробы ўрада навесці парадак сустракаюць яраснае супраціўленне з боку дзялкоў і іх адвакатаў, што ўзнімаюць неймаверны шум з прычыны нібыта надыходзячай пагрозы дэмакратыі і наступлення дыктатуры.

Па-трэцяе, значная колькасць нашых тавараў вывозіцца за межы рэспублікі. На таварны рынак цісне велізарная грашовая маса.

Каб засцерагчы рэспубліку ад раскідання нацыянальнага набытку, жыццё прымушае нас ісці на жорсткае меры — увядзенне талонаў, візітных карткаў, безналічных разлікаў за тавары і паслугі, мытных застаў на дарогах з суседнімі рэспублікамі. Рэальнасць, на жаль, такая, што, нягледзячы на яўную непатупнасць гэтых мер, ад іх пакуль што адмовіцца нельга. Больш таго, з 1 студзеня 1992 года з мэтай абароны спажывецкага рынку ў рэспубліцы будуць уведзены купоны.

На граніцах з іншымі рэспублікамі, у аэрапортах, на чыгуначных станцыях разгортваюцца дадатковыя пасты кантролю. Праводзіцца работа па арганізацыі мытнай службы на граніцах з Літвой і Латвіяй. Адначасова з усіма эканамічнымі інтэрэсамі рэспублікі і пажаданнямі людзей спрашчаны рэжым узмоўных павязак грамадзян Беларусі і Польшчы па службовых і прыватных справах.

У заяве выкладзены пазіцыі ўрада па праблемах прыватызцыі, развіцця прыватнай ініцыятывы грамадзян, сацыяльнага становішча вёскі і развіцця ўсіх форм уласнасці аграрнага сектара.

З поўным разуменнем значнасці Савет Міністраў працуе над умацаваннем незалежнасці, будаўніцтвам дзяржавы Рэспублікі Беларусь. У разпрацаваных урадам і прадстаўленых парламенту дакументах выкладзены прынцыповыя погляды на стварэнне граніц, Узброеных Сіл рэспублікі, на структурную перабудову эканомікі, рэфармаванне бюджэтнай і фінансаво-кредытнай сістэм.

Ёсць і канкрэтыя прапановы па ўвядзенню рэспубліканскіх грошай. Аднак нельга такую складаную праблему вырашаць наспех. На нашу думку, рэспубліка можа пайсці на ўвядзенне ўласнай валюты толькі пасля прыняцця пагадненняў па пытаннях утварэння банкаўскага саюза дзяржаў — членаў Эканамічнага Супольніцтва.

Урад Рэспублікі Беларусь адхіляе падбукторшчыцкія абвінавачванні ў бяздзейнасці і асабістых палітычных прыхільнасцях і заклікае да спакою, цягнення і мудрэсці. Толькі ў згодзе і ў цяжкай рабоце зможам пераадолець крызіс, упэўнена крочыць у заўтрашні дзень.

«У самастойнай дзяржаве, якой стала наша рэспубліка, ініцыю ролю павінна адыграваць і служба бяспекі. Калі яна не зможа аперацыйна адклікацца на ўсе перамены ў грамадстве, то будзе проста адкінута з-за непатрэбнасці. І таму перабудова, не домка, а іменна структурная перабудова непазбежная. Скажам, акрамя разведкі, нам прадпісана весці барацьбу з карупцыяй, узяць пад кантроль будучую прыватызцыю дзяржаўнасці і жылля. Ды і палітычную абстаноўку ў рэспубліцы ведаць прыйдзецца ў дэталі».

І тым не менш у праўленне «З», якое было заклікана стаяць на варце канстытуцыйнага ладу, не выключаючы вывучэння грамадскіх фарміраванняў, іх удзелу ў палітычнай барацьбе, мы расфарміроўваем. Не цікавіць большы митынгі, сходкі, канфэрэнцыі. Мы ўмяшамся толькі ў тым выпадку, калі будуць учынены насільныя дзеянні ў аносінках да палітычнай партыі, грамадскага дзелця або пазыцыя рэальнага пазрозі звяржэння існуючага ладу, ахоўваемага Канстытуцыяй.

Не будзем мы ахоўваць і недамыслныя сакрэты. Але зтае, пакуль не створаны сапраўдныя органы, якія возьмуць на сябе аказанне дапамогі ўдзельнікам знешняга гандлю, наспрабум вывучаць кан'юнктуру рынку, фінансвае самаадчуванне магчымых партнёраў, актыўна дапамагаць прадпрыемствам. Пастараемся, каб ні адзін рубель, ні адзін цэнт не прапалі марна.

Думаю, гэта часовая справа для нас, але не займацца знешнім і ўнутрым гандлем сёння нельга. Таму, збавіўшыся ад клопатаў службы «З», больш увагі ўдзелім карупцыі і хабарніцтву, арганізаванай злачыннасці, іншым відам сапраўднай работы.

Стварым таксама магчымасць аналітычнае ўпраўленне, супрацоўнікі якога будуць анілізаваць стан спраў у Беларусі, у першую чаргу па пытаннях нацыянальнай бяспекі, выдаваць прагнозы магчымых развіццяў сітуацыі або працэсу парламенту і ўраду рэспублікі».

(З інтэрв'ю старшыні Камітэта дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь Эдуарда ШЫРКОўСКАГА карэспандэнту БЕЛТА).

З'ЕЗДЫ

СВАБОДНЫ ПРАФСАЮЗ

Па ініцыятыве Мінскага гарадскога стачачнага камітэта прайшоў І з'езд Свабоднага прафсаюза Рэспублікі Беларусь. На ім прысутнічала 142 дэлегаты ад 32 прадпрыемстваў, якія прыехалі з васьмі гарадоў рэспублікі.

Прыняты статут Свабоднага прафсаюза рэспублікі. Асноўнае адрозненне яго ад статута афіцыйных прафсаюзаў у тым, што членам Свабоднага прафсаюза можа быць кожны, за выключэннем прадаўцаў, які ажыццяўляе функцыі найму на працу і звальнення з яе. Пасля выхаду з прафсаюза яго члены маюць права на сваю долю ўласнасці ад агульнай прафсаюзнай маёмасці.

Прынята яшчэ таксама Дэкларацыя аб пабудове Свабоднага прафсаюза ў рэспубліцы і Зварот з'езда да народных дэпутатаў Вярхоўнага Савета Беларусі.

ФІЛАТЭЛІСТЫЧНАЕ ЎШАНАВАННЕ ПАМЯЦІ ПЕСНЯРА

У маёй філатэлістычнай калекцыі, прысвечанай Беларусі, ёсць некалькі старонак з паштовымі матэрыяламі аб народным песняры Беларусі Я. Коласе. Самымі цікавымі ў гэтай падборцы з'яўляюцца два канверты ад лістоў, высланых Якубам Коласам у 1937 годзе ў Маскву на імя рускага паэта і перакладчыка твораў беларускай літаратуры С. Гарадзецкага. Зваротны адрас на іх напісаны аўтарам — «БССР, Мінск, Акадэмія Навук» і падпіс: «Я. Колас».

У сучасных паштовых выпусках маюцца дзве маркі, тры канверты, адна паштовая картка і тры спецыяльныя штэмпелі. Яны былі выдадзены ў розныя гады да розных юбілейў паэта.

У 1957 годзе Міністэрства сувязі СССР выпусціла малафарматную паштовую марку з партрэтам паэта ў абрамленні беларускага нацыянальнага арнаменту, каласоў жыта і адлюстраваннем кнігі. На марцы надпіс: «Якуб Колас — народны поэт Беларускай ССР. 75 лет со дня рождения».

Пра 5 год у гонар 80-годдзя з дня нараджэння песняроў Беларусі — Якуба Коласа і Янкі Купалы выпушчана была паштовая марка з партрэтамі абодвух літаратараў. Былі выпушчаны канверты. На адным з іх — партрэт Я. Коласа, даты жыцця і смерці, а таксама беларускі арнамент. Юбілей паэта быў адзначаны спецыяльным гашэннем карэспандэнцый юбілейным штэмпелем з тэкстам на беларускай мове: «80 год з дня нараджэння Якуба Коласа. 3.11.62, Мінск, Паштамт» і малюнкам партрэта пісьменніка, каласоў жыта і кнігі.

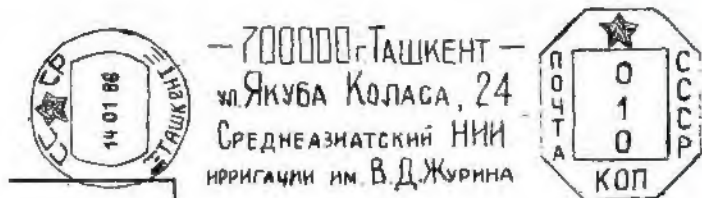
Да 90-годдзя Я. Коласа выйшаў паштовы канверт з партрэтам песняра, выкананым вядомым мастаком А. Краўчанкам. Цікавымі выданнямі папоўнілася філатэлістычная калекцыя пра Я. Коласа ў 1982 годзе. У гонар 100-гадовага юбілею паэта ўпершыню ў прантыцы савецкай пошты беларускаму паэту была

прысвечана авіяпаштовая картка з арыгінальнай маркай, на якой адлюстраваны дом пісьменніка, што знаходзіцца на тэрыторыі Акадэміі навук Беларусі і дзе зараз размешчаны яго музей. У ніжняй частцы паштовага знака — лаўровыя галіны, адкрытая кніга, на старонках якой факсімільны роспіс Якуба Коласа. Выхад карткі ў паштовы абарот быў адзначаны спецыяльным гашэннем карэспандэнцый штэмпелем з адлюстраваннем гусінага пяра і надпісам: «Почта СССР. 100 лет со дня рождения Якуба Коласа. Первый день. Москва. Почтамт».

У 1964 годзе ў серыі канвертаў, прысвечанай архітэктурным ансамблям Мінска, быў выдадзены канверт з адлюстраваннем плошчы Якуба Коласа і будынкаў паліграфічнага камбіната, якія носяць імя пісьменніка. На жаль, да гэтага часу не выдадзены канверт з адлюстраваннем помніка паэту на гэтай плошчы.

Імя Якуба Коласа носяць таксама вуліцы многіх гарадоў і пасёлкаў нашай рэспублікі, прадпрыемствы, гаспадаркі, бібліятэкі, установы, параходы і г. д. Многія з іх маюць так званыя франкіраваныя пашты і машыны — штэмпель — найменаваннем аб'екта, адрас, на якіх напісана імя паэта. Ёсць такія штэмпелі і па-за межамі Беларусі. Вось толькі адзін прыклад. Вядома, што ў г.д. Вялікай Айчыннай в. і пісьменнік некаторы час жыў у Ташкенце. Пасля разбуральнага землятруса будаўнікі кожнай з рэспублік краіны ўзводзілі там цэлыя мікраёны. Адна з вуліц, адноўленая беларускімі будаўнікамі, носіць імя Якуба Коласа. Факт гэты не вельмі вядомы ў Беларусі. Дарэчы, у выдадзеным БелСЭ ў 1987 годзе даведніку «Іх імёнамі названы...» гэты факт не ўпамянута. Мне стала вядома пра гэта, дзякуючы франкіравальнаму штэмпелю, які прыслаў мне сябар-філатэліст з Ташкента.

Леў КОЛАСАЎ.

Народны поэт Беларусі
ЯКУБ КОЛАС - 1882-1958

Куда

Кому

Индекс предприятия связи
и адрес отправителя

Индекс предприятия связи места назначения

СОНЕЧНАЯ ЛАЗА

На выстаўцы-продажы вырабаў народных майстроў у Браславе нікога не пакінулі абязкавымі работы з лазы Івана Дварэцкага. Кашолкі самых розных размераў і форм, плечыныя вазы і талеркі, прыгожыя абажуры — гэтыя вырабы майстар упершыню прадставіў на суд браслаўчан і шматлікіх гасцей азёрнага краю. А пачалося ўсё вельмі даўно, у трыццатыя гады, калі дваццацігадовы Іван працаваў па найму ў гаспадары-немца ў Латвіі. Гаспадар, чалавек прадпрыемлівы, шукаў любыя шляхі зарабіць. Паказаў ён аднойчы Івану прыгожую талерку, сплецёную з лазы, і прапанаваў паспрабаваць зрабіць такія ж на продаж. Разам расплалі талерку, а сплесці зноў доўга не маглі. «Камерцыя» тады не атрымалася, але сама думка працаваць з лазой ужо не пакідала Івана. І ён час ад часу спрабаваў плясці, але прыхваціўся да гэтага значна пазней: часам цяжкія надыхлі — вайна. Толькі ў шасцідзясятыя гады ён сур'ёзна ўзяўся за пляценне. А жадаючых набыць прыгожую рэч — хоць адбаўляй. І стараўся Іван Іванавіч прыдумаць новую форму, прыгожы малюнак пляцення, каб была рэч лёгкая, каб радавала чалавека сваёй арыгінальнасцю, сонечнасцю. А потым было прынята яшчэ адно, такое няпростое

для пажылога чалавека, рашэнне. Прыняўшы ўсё жыццё ў Латвіі, ён вяртаецца на радзіму — Браслаўшчыну, купляе дом і селіцца ў Ахрэмаўцах. І прысвячае ўвесь вольны час рабоце з лазой. Першы ж выхад са сваімі работамі да зем-

лякоў прынёс прызнанне. На Браслаўшчыне з'явіўся самабытны таленавіты майстар.
Я. КАЗЮЛЯ.

НА ЗДЫМКУ: Іван ДВАРЭЦКІ за работай.
Фота аўтара.

СПОРТ

ГРОШЫ ГЫШЭЙ ПЕРАМОГ?..

21 лістапада ў Маскве адбылося пасяджэнне Алімпійскага камітэта СССР. На ім вырашалася вельмі важнае пытанне: ці ўдасца аб'яднаць спартсменаў былых саюзных рэспублік пад адным флагам у час маючых адбыцца ў 1992 годзе зімніх і летніх Гульняў. Усе алімпійскія камітэты, размешчаныя на тэрыторыі былога Савецкага Саюза, аднадушна выказалі жаданне застацца ў адзінай камандзе.

Гэту навіну ў спартыўным свеце ўспрынялі парознаму. Адны не хаваюць свайго задавальнення, што спартыўныя прынцыпы ў былым СССР узялі верх над палітычнымі. Другія выказваюць заклапочанасць: маўляў, ізноў збіраюцца на Алімпіяды супергіганцкія зборныя, з якімі цяжка будзе сапернічаць іншым краінам.

Як жа на самай справе складваюцца абставіны напярэдадні Гульняў у камплектаванні каманд нашай краіны? Вядома, нам прыемна, што мір, згода і салідарнасць спартсменаў перамаглі. Але ці будуць атрыманы перамогі на снежных трасах Альбервіля і бегавых дарожках, у спартыўных залах Барселона?

Тут ужо аптымізму ў нас за апошні час значна памяншала. Крызіс у эканоміцы і палітыцы не мог не адбіцца на развіцці спорту. Не ва ўсіх відах, але ў большасці мы раптам сталі здаваць свае пазіцыі.

Свае няўдачы мы прывыклі звязваць з адтокам мацнейшых спартсменаў ды і трэнераў у замежныя клубы. Так званыя «легіянеры» не заўжды могуць узмацніць зборныя СССР на многіх спаборніцтвах. Некаторыя спецыялісты ўжо цяпер прадказваюць няўдачу нашым хакеістам, бо савецкую каманду не змогуць узмацніць (калі не злітуюцца кіраўнікі канадска-амерыканскіх клубаў) прафесіяналы Касатонаў, Федараў, Бурэ, Гуляюць (і таксама залежаць ад «літасці»

кіраўнікоў клуба) за мяжой нашы баскетбольныя і гандбольныя зоркі...

На жаль, у большасці вытэкаў і самі спартсмены відаваты, якія выступаюць за мяжой. Не сакрэт, што нават некалькі гульняў у замежных клубах прыносяць большыя грошы, чым выступленне на першынстве свету, ды і на Алімпіядах за зборную СССР.

Грошы грашыма, але і гонар павінен свой быць. А яго пакуль у нашых спартсменаў і не хапае. Давайце ўявім такую сітуацыю: знакамітым хакеістам Лем'е ці Грэтцкаму прапанаваў за неймаверна вялікую суму выступіць у нейкім другім дывізіёне. Упэўнены, што вядомыя спартсмены не на жарт пакрыўдзіліся б. А нашы ж гатовы за долары ахвяраваць гонарам. Прыкра чытаць у прэсе, скажам, што нашы беларускія зборнікі-футбалісты, той жа С. Алейнікаў ці С. Гоцманаў, даюць згоду гуляць у дугародных замежных камандах.

Грошы ўносяць карэктывы і ў паездку нашых спартсменаў нават на чэмпіянат свету, і ў арганізацыю міжнародных турніраў. Успомнім, як быў пахаваны жаночы фехтавальны турнір на Кубак Беларусі. А ён жа міжнарод-

най арганізацыяй фехтавання аднесены да вышэйшай катэгорыі. Прычына адна: не хапіла грошай на арганізацыю гэтага турніру.

Нешта незразумелае адбываецца і на ўнутраных, усеагульных першынствах. Спаборніцтвы праходзяць пры амаль пустых трыбунах. І зноў жа тут відаваты грошы.

З вялікім абурэннем (прыкладзём толькі адзін прыклад) успрынялі балельшчыкі апошнія туры футбольнага чэмпіянату краіны. Заведама слабыя каманды нечакана пачалі атрымліваць (прычым, на чужым полі) адну перамогу за адной над будучым чэмпіёнам і прызёрамі. Сакрэт просты: аўтсайдары, каб застацца ў вышэйшай лізе, адкупіліся і, мусіць, немалымі сумамі. На жаль, і мінкае «Дынама» падверглася крытыцы за такія неспартыўныя гульні.

Пацярпелі не толькі аматары спорту, але і самі спартсмены. Гульні ў «паддаўкі», толькі за грошы, не садзейнічаюць спартыўнаму росту іх, значна зніжаюць шанцы трапіць на тыя ж Алімпіяды.

Так што праблем з камплектаваннем зборных СССР на Гульні вельмі шмат. Тут, як кажуць, да пераможных фанфараў яшчэ далёка.

Я. ІВАНОВ.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

220600, МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.

ТЭЛЕФОНЫ: 33-01-97, 33-02-80, 33-03-15, 33-16-56, 33-07-82.

Газета адрукавана ў друкарні
«Беларускі Дом друку»
Індэкс 63854, Заказ № 1817

П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12